

Mødet den 7. Septbr. 1916.

Fraværende: Mikkelsen, Magnus Nielsen og Simonsen.

1. (J. Nr. 7²—1916). Indenrigsministeriets Samtykke til, at den til **Byggeforandringer ved Rytterkaserens Eskadronkaserne** medgaaede Udgift, 400 Kr., godtgøres Kommunen med 6½ % aarlig.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 9⁴—1916). Skrivelse af 26. Aug. 1916 fra Indenrigsministeriet angaaende **Byraadets Andragende om Forhøjelse af Betalingen for en ekstraordinær Indkvartering**, saalydende:

»I det med Amtets paategnede Erklæring af 29. Juni d. A. modtagne Andragende har Aarhus Byraad anholdt om Indenrigsministeriets Samtykke til, at der i den halvaarlige Indkvarteringsopgørelse maa opføres som virkelig Udgift ved Tilvejebringelsen af Kvarterer udenfor Kasernen til ca. 350 menige og Underkorporaler fra den 20. Marts d. A. at regne samme Beløb, som beregnes for den øvrige paa Kasernen indkvarterede Del af Rekrutskolen, nemlig 25 Øre pr. Dag for Underkorporaler og menige og 40 Øre pr. Dag for Korporaler.

I denne Anledning skal man efter stedfun-
den Brevveksling med Krigsministeriet til Efter-

retning og videre Bekendtgørelse meddele, at det ansøgte ikke har kunnet meddeles.«

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 319—1916). Meddelelse om Afholdelse af **Repræsentantmøde i Den danske Købstadforening** i København i Løbet af Oktober Maaned 1916.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 23⁷—1916). Beretning om **Understøttelsen til Børn af Enker** i 1915—16.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 270—1916). Spørgsmaal om **Nedsættelse af Huslejenævn** i Henhold til Loven af 9. Juli 1916.

Formanden oplæste Lovens Bestemmelser om Oprettelsen og Sammensætningen af Huslejenævn og bemærkede dernæst, at man sikkert gjorde bedst i først at anmode Grundejerforeningerne om at gøre Indstilling til Valget af Medlemmer af Nævnet og dernæst anmodede Byfogden om at vælge en Formand. Alt naturligvis under Forudsætning af at man vilde oprette Nævnet.

Mikael Johansen kunde ikke erkende, at der var Brug for et saadant Nævn eller for at lovgive paa dette Omraade. Taleren skulde dog ikke modsætte sig Nævnets Nedsættelse, men vilde afholde sig fra at stemme og opfordre sine Meningsfæller til at gøre det samme. Det skulde imidlertid slaas fast, at Grundejerorganisationerne intet havde foretaget sig for at faa Lejeafgiften forhøjet i Anledning af Krigssituationen. Loven skyldtes vistnok en uheldig Optræden af Københavns Grundejerforening.

Mousten var bange for, at eet Nævn vilde faa for meget at bestille, idet Husejerne jo skulde indgive Beretning, naar de forhøjede Lejeafgifter under 300 Kr. I 1908 fandtes der 8000 Lejlig-

heder paa 1 og 2 Værelser her i Byen, og selv om Lejen kun for en Fjerdedels Vedkommende blev forhøjet, vilde der blive for meget for eet Nævn. Taleren vilde derfor foreslaa, at der blev oprettet 4 Nævn, et for hvert Sogn.

Jakob Jensen troede, at Oprettelsen af Huslejenævn vilde blive til Gavn for Grundejerne, idet Lejerne gennem Nævnet vilde faa Indseende med, at en stor Del Ejendomme kun forrentede sig daarligt. Skulde enkelte Grundejere benytte sig af Situationen til at sætte Lejen op, var det heller ikke mere end rimeligt, at de kom til at bøde derfor, hvilket Nævnet jo kunde sørge for. Krigssituationen burde ikke benyttes til at gøre det sværere for Smaafolk at leve og allermindst paa Boligens Omraade. Taleren henstillede til Byraadet at følge Hr. Moustens Forslag om at oprette 4 Nævn.

Mikael Johansen kunde tiltræde hvert af Hr. Jakob Jensens Ord og skulde ganske henstille, om der skulde oprettes 1 eller 4 Nævn. Erfaringen viste, at de fleste Huslejer var for lave.

Formanden mente, at man dog nok kunde nøjes med 2 Nævn, saaledes at Aaen dannede Grænsen.

N. Joh. Laur sen sluttede sig til Formanden. Dersom det viste sig, at 2 Nævn fik for meget at bestille, kunde man jo senere oprette 2 til.

Det vedtoges at oprette 4 Huslejenævn, et for hvert af Byens 4 Sogne.

6. (J. Nr. 28^s—1916). Beretning om **Kødkontrollen og Kvægtorvet** i 1915—16.

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 326—1916). Meddelelse fra fhv. Byraadsmedlem **Bagermester P. Jensen** om Domsafsigtelse

i 2 af ham anlagte Injuriesager mod Redaktør J. Wind og Redaktør M. Simonsen.

F o r m a n d e n udtalte, at Bagermester P. Jensen havde anmodet om, at de to Domme maatte blive fremlagt i et offentligt Møde, hvilken Anmodning Taleren naturligvis havde efterkommet. Det var altsaa ved de to Domme slaaet fast, at der ikke var ført Bevis for det Hr. P. Jensen paasigtede Forhold. Taleren ønskede dog at minde om, at der af Byraadet ikke var stillet Forlangende til Hr. P. Jensen om at nedlægge sit Mandat som Medlem af Byraadet, men kun om, at han skulde udtræde af Fattigudvalget, til Sagen forelaa oplyst. Hr. P. Jensen kunde altsaa være blevet i Byraadet og kunde nu efter Domsafsigelsen atter være indtraadt i Fattigudvalget.

Toges til Efterretning.

8. (J. Nr. 327—1916). Skrivelse fra Indenrigsministeriet om, at der af Byraadet bliver at vælge 15 Medlemmer til **Valgbestyrelsen** for Aarhus Amts 2. Folketingsvalgkreds, 16 Medlemmer til Valgbestyrelsen for Aarhus Amts 3. Valgkreds og 11 Medlemmer til Valgbestyrelsen for Aarhus Amts 4. Valgkreds.

Byraadet havde intet at erindre mod de foreslaaede Tal.

9. (J. Nr. 331—1916). Indstilling fra Udvalget for Belysningsvæsenet om **Nedlægning af Gasledning og Opstilling af Lygter paa Strandvejens Forlængelse** til Varna.

Møller bemærkede, at Udvalget ansaa det for rigtigst allerede nu at føre en Gasledning gennem Strandvejens Forlængelse og at lade Vejen belyse. Dersom der skulde blive solgt Villagrunde derude, vilde det være heldigt, at der var Lys.

Udvalget foreslog Udgiften afholdt af Marselisborg-fonden.

Jakob Jensen fandt det let at drive Gasværket, naar andre maatte betale Ledningerne. Skulde den Fremgangsmaade praktiseres over hele Frederiksbjerg, maatte Taleren dog protestere.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 311—1916). Fornyet Andragende om **Lægning af elektrisk Kabel til Skovvangskvarteret** og om **Laan til Installationsudgifterne**.

Møller udtalte, at Belysningsudvalget indstillede at bevilge Andragendets første Del: Lægningen af et Kabel til Skovvangskvarteret. Udgiften vilde blive 7000 Kr., hvilket var en Del mere end tidligere paaregnet, og det var paa Grund af Vanskeligheden ved at skaffe Kobber ikke sikkert, at Kablet kunde lægges før hen i Januar eller Februar Maaned. For at imødekomme Andragendet maatte man dog opstille den Betingelse, at Beboerne forpligtede sig til at benytte Kablet. Den anden Del af Andragendet om at give Laan til Installationerne kunde Udvalget ikke anbefale. Man havde ganske vist tidligere ydet saadanne Laan, men den fastsatte Sum var sluppet op, og Byraadet havde udtalt, at det ikke foreløbig vilde bevilge flere Penge i dette Øjemed.

Mikael Johansen beklagede, at Udvalget havde afvist Skovvangskvarteret, da der var Penge til Udlaan til Installationer. Dette Kvarter var derved blevet stillet anderledes end andre, f. Eks. Christiansbjerg, og kunde derfor nok føle sig forurettet. Da Skovvangskvarteret nu var det eneste Kvarter, der ikke havde elektrisk Lys, og da Beboerne derude mest var ubemidlede Folk, kunde man nok gøre en Undtagelse ved at bevilge de ønskede Laan. Taleren vilde derfor bede Udvalget

tage Sagen tilbage og komme med Indstilling om at imødekomme begge Punkter i Andragendet.

Møller hævdede, at hvis der skulde gives Laan til Beboerne i dette Kvarter, maatte der ogsaa gives til andre, der ønskede det, og dertil havde man ikke Penge nok. Skovvangskvarteret var i sin Tid stillet ens med Christiansbjerg, men kom for sent, da der var Penge til Raadighed. Iøvrigt var det kun en meget lille Del af Byens Beboere, der havde faaet Installationslaan. Taleren henstillede at vedtage Indstillingen. Det vilde ikke være klogt i Øjeblikket at give den Slags Laan. Skulde det nytte noget, maatte man bevilge flere Hundrede Tusinde Kroner.

Mousten vilde takke Udvalget, fordi det imødekom Andragendets ene Punkt. Dersom Udvalget havde god Villie, fandt det sikkert nok ogsaa en Form for at imødekomme det andet. Bevillingen af de ønskede Laan kunde motiveres med, at de fleste af Grundejerne derude var Smaafolk. Da der blev stoppet for den Slags Udlaan, vidste man ikke, om der kunde skaffes Penge, men nu havde man jo ret rigeligt med Penge.

Mikael Johansen vilde bede Udvalget tænke paa Sagen til næste Møde. Man havde jo nu faaet et Par gode Laan, saa man var vel ogsaa i Stand til at lade andre faa Installationslaan, hvis nogen skulde ønske det.

Samuel sen syntes ikke, man kunde give Beboerne af Skovvangskvarteret Installationslaan uden ogsaa at aabne Adgang til saadanne for andre. Da disse Udlaan i Virkeligheden var en ret god Forretning, vilde Taleren henstille, at man aabnede Adgang til at faa dem, hvor der var Kabel.

Møller henstillede at vedtage Indstillingens første Del og at henvise Spørgsmaalet om Laanene

til Budgetudvalget. Selv om man havde Penge, burde man dog vise nogen Forsigtighed.

J a k o b J e n s e n anbefalede at følge Udvalget. Beboerne vilde slet ikke være tjent med at indlægge Elektricitet i disse Dage, da Installationsudgifterne var ca. 50 % dyrere end sædvanlig.

S a m u e l s e n anbefalede Hr. Møllers Forslag om at bevilge Andragendets første Del og henvise dets anden Del til Budgetudvalget. Pengene til Udlaanene vilde komme ind, længe før Kommunens Laan skulde tilbagebetales.

J a k o b J e n s e n kunde ikke slutte sig til Hr. Samuelsens Finanspolitik.

Det vedtoges at bevilge det ansøgte for saa vidt angaar Installation af Ledning i Kvarteret, medens Spørgsmaalet om Ydelse af Laan til Husinstallationer henvistes til Budgetudvalget.

11. (J. Nr. 164—1916). Henstilling fra Skoleudvalget, hvorvidt en Anmodning om **Udlaan af H. C. Andersen-Statuen** i Borgerskolen i N. J. Fjordsgade til Reproduktion maa imødekommes.

N. J o h. L a u r s e n oplyste, at der var kommen Anmodning fra San Francisco, hvor der var blevet et Beløb tilovers fra Udstillingen, om at laane H. C. Andersen-Statuen, saaledes at der kunde blive taget en Afstøbning af den til Opstilling i San Francisco. Skoleudvalget var noget betænkelig ved Udlaanet, da den paagældende Statue var Originalafstøbningen til Statuen i Kongens Have, og da den let kunde komme til Skade ved, at der blev taget en Afstøbning af den. Men paa den anden Side var det Billedhuggeren Saabye, som i sin Tid havde skænket Statuen til Byen, der skulde tjene Pengene ved Afstøbningen. Skulde Statuen tage Skade, var der lovet Byen en fejlfri Afstøbning. Udvalget havde egentlig Lyst

til at afslaa Anmodningen, men da Sagen altsaa berørte den Mand, der havde skænket Statuen til Byen, og da det vilde være kønt, om H. C. Andersen fik en Statue i San Francisco, vilde Udvalget ganske henstille Sagen til Byraadets Afgørelse.

M i k a e l J o h a n s e n haabede, at Byraadet nærede samme Betænkelighed som Udvalget. Da det var Originalafstøbningen, var Byen ikke tjent med at faa den ødelagt.

J a k o b J e n s e n henstillede at imødekomme Anmodningen for at glæde Saabye og San Francisco. Skulde Statuen blive ødelagt, vilde man faa en fejlfri Afstøbning, der jo kunde være lige saa god som den man havde.

F o r m a n d e n var enig med Hr. Jakob Jensen. Om en Afstøbning var den første eller den anden, havde mindre at sige. Naar det var selve Giveren, der ønskede at laane Statuen, var det vanskeligt at stille sig afvisende.

M a r i a n e T h o m s e n vilde gerne gaa med til Udlaanet, men maatte dog gøre opmærksom paa, at der intet forelaa om, at det var Saabye selv, der ønskede at laane Statuen.

Det vedtoges at udlaane Statuen.

12. (J. Nr. 134—1916). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Anskaffelse af et nyt Oversigtskort over Aarhus.**

M ø l l e r meddelte, at det Oversigtskort over Aarhus, som man nu arbejdede efter, var fra 1878 og derfor ganske forældet, og at man haardt manglede et nyt Kort. Der var ført Forhandlinger om Udarbejdelse af et saadant med Landinspektør Sørensen, og denne vilde ogsaa paatage sig Arbejdet, men kunde ikke forud sige, hvad Udarbejdelsen vilde koste. Udvalget var dog blevet enig

med ham om, at Prisen ikke maatte overstige 8000 Kr., og at der for højest denne Sum skulde leveres Byen 400 Eksemplarer. Da 8000 Kr. næppe kunde siges at være for meget, indstillede Udvalget, at man bevilgede indtil dette Beløb i det nævnte Øjemed. Efter Landinspektør Sørensens Mening, kunde Arbejdet antagelig være tilendebragt inden Udgangen af 1917.

N. J o h. L a u r s e n spurgte, om der vilde blive trykt flere end de 400 Eksemplarer, som Byen skulde have, og om det muligt overskydende Antal vilde komme i Handelen. Der kunde jo nemlig i bekræftende Fald saa være Tale om, at Byen selv overtog det hele Oplag og stod for Salget.

M ø l l e r bemærkede, at Udvalget ikke fandt det heldigt, at Byen selv drev denne Handel, og at Sørensen derfor selv skulde have Lov til at sælge det Par Hundrede Eksemplarer, der vilde blive trykt ud over de 400, som Byen skulde have.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 330—1916). Andragende fra Brugere af **Havelodder paa de afgravede Arealer paa Marselisborg Mark** om at maatte benytte Haverne vederlagsfrit endnu i 2 Aar.

M ø l l e r meddelte at Udvalget for Byens Udvikelse og Bebyggelse indstillede at afslaa Andragendet. Det var meget muligt, at de paagældende Arealer ikke gav saa god Indtægt som gammel Jord, men for Konsekvensernes Skyld kunde Udvalget ikke gaa med til at bevilge det ansøgte.

M o u s t e n syntes ikke, at Hr. Møller havde motiveret, hvori de farlige Følger af at bevilge Andragendet bestod. Disse afgravede Arealer kunde umuligt give synderlig Indtægt, saa der var nogen

Rimelighed i at bevilge Afgiftsfrihed endnu i nogen Tid.

Møller bemærkede, at det farlige laa i at lade en Del faa Haver gratis, medens alle andre skulde betale.

Christensen mente, at Udvalget burde have stillet sig noget mere velvilligt overfor Andragerne. En Del af de paagældende Lejere havde i Aar opgivet deres Haver, fordi Dyrkningen af denne Jord var ret haabløs. Desuden havde man lovet at lade Vejen gøre i Orden, men det var ikke sket. Endelig havde disse Haver lidt meget ved Oversvømmelse. Hvis man ikke vilde lade Lejerne faa Haverne afgiftsfrit, burde Arealet afgrøftes og Vejen gøres i Stand.

Niels Jensen anbefalede at imødekomme Andragendet, eftersom Udbyttet af de paagældende Haver var saa lille, som det kunde være.

Jakob Jensen udtalte, at der mangfoldige Steder i Landet blev foraarsaget Tab og Ulemper ved Oversvømmelser, og at det i et saa regnfuldt Aar var ganske umuligt at foretage noget, hvorved saadanne helt kunde forhindres. De Penge, man i Aar havde til Vejforbedringer, var opbrugt til de mest forfaldne Veje, og de nu omtalte Veje vilde komme med paa næste Aars Budget. Skulde Vejene nogle Steder være altfor slemme, maatte man se at bøde lidt derved. Taleren vilde fraaade at imødekomme Andragendet, da man ellers let vilde blive beskyldt for at gøre Forskel paa Lejerne. Det vilde desuden være forkert at vænne Folk til at bede om at faa en indgaaet Kontrakt ophævet.

Christensen fandt, at der maatte skelnes mellem gamle Haver og afgravet Areal, som end ikke var drænet. Det mest retfærdige vilde være at

indrømme Afgiftsfrihed i endnu nogen Tid, men Taleren skulde dog være tilfreds med, at Udvalget lovede at gøre Vejen i Stand.

Indstillingen vedtoges.

14. (J. Nr. 3—1916). Indstillinger om **Efterbevilling af Overskridelser** i Hospitalernes, Vandværkets og Skolevæsenets Regnskaber for 1915—16. — 2. Behandling.

M i k a e l J o h a n s e n fandt Overskridelsen paa Hospitalernes Regnskab, 78,000 Kr., paafaldende stor. Ganske vist var Varepriserne steget betydeligt, men Dyrtiden havde allerede været til Stede, da Budgettet blev lagt.

M o u s t e n kunde ikke indrømme, at Udvalget havde nogen Skyld i Overskridelserne, der skyldtes den store Prisstigning paa Kul, Fødevarer og Lys. Det maatte desuden bemærkes, at der var en Merindtægt af 38000 Kr.

M i k a e l J o h a n s e n hævdede, at der var et direkte Underskud paa 78000 Kr. I Modsætning hertil havde Vandværket givet 38000 Kr. mere i Overskud end budgetteret.

Efterbevilling meddeltes.

15. (J. Nr. 3—1916). Indstillinger om **Efterbevilling af Overskridelser** i Indkvarteringskommissionens, Udvalget for Bygninger og Inventars og Stadsingeniørens Kontors Regnskaber for 1915—16.

Overgik til 2. Behandling.

16. Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 10** for Fredensgade 56.

Anbefaledes.

17. Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21** for Klostergade 35—37.

Anbefaledes.

18. Andragende om **Dispensation fra W. C. Regulative** for:

- a. Sct. Paulsgade 34 c.
- b. Vestergade 47.
- c. Ryesgade 20.

Bevilgedes.

19. Andragende om **Approbation paa Udstykningsplan for:**

- a. (J. Nr. 1⁹—1916). Matr. Nr. 752 af Bygrundene.
- b. (J. Nr. 1¹³—1916). Matr. Nr. 244 a af Bygrundene fra Marselisborg.

Anbefaledes.

20. Andragende om **Approbation paa Sammenlægning af:**

- a. (J. Nr. 1¹⁰—1916). Matr. Nr. 391 a og 2138 af Bygrundene.
- b. (J. Nr. 1¹²—1916). Matr. Nr. 863 6 og 865 c af Bygrundene.
- c. (J. Nr. 1¹¹—1816). Matr. Nr. 243 a, 244 d og 244 e af Bygrundene.
- d. (J. Nr. 1¹⁴—1916). Matr. Nr. 1379 a, 1379 b og 1380 af Bygrundene.
- e. (J. Nr. 1¹⁵—1916). Matr. Nr. 367 m og 1291 s af Bygrundene.

Anbefaledes.

